

Fem la República

La dissolució de l'ordre dels jesuïtes ha tret de pollaguera a tota la clercalla del nostre país — que té més de clerical, de cleda política i social de socorsos mutus que de sincera i purament religiosa. Sembla que aquesta gent s'havia arribat a fer la il·lusió que l'article 26 de la Constitució no seria executat; que restaria en el paper com lletra morta, o un document indexifrabable, a jutjar per l'oposició que li fan amb dictàmens d'advocats i recursos al Tribunal Suprem. No; la voluntat del Parlament fou ben explícita en votar el susdit article constitucional, pel que respecta a la dissolució dels jesuïtes, i no hi caben interpretacions de legulei. Dones, ¿per què tant rebombori, protestes, recursos i interpel·lacions parlamentàries?

Senzillament, perquè aquesta gent com tot l'element conservador i retardatari del país, pugna pel restabliment íntegre de llurs posicions de privilegi, sota el nou règim, mentre conspiren per enderrocar aquest i restaurar la monarquia o la dictadura.

D'aquí el deure indeclinable dels republicans de mantenir-se forts en llurs posicions polítiques sense transigències ni contemporitzacions amb els enemics declarats o encoberts de la República. Però no en una actitud estàtica, sinó dinàmica, anant fent cada dia una mica de revolució—segons frase històrica de Lerroux. Perquè la República per consolidar-se és necessari que canviï de soca arrel la fesomia política i social del nostre poble. No sols per donar satisfacció als justos anhels de renovació del poble, sinó també per lliurar al nostre país del pes feixuc de la història, deturada al segle XVI, pel que respecta als avenços del món civilitzat en matèria espiritual i civil, de manumissió de les consciències i de cultura del poble.

S'ha de fer una labor de fons sense negligir els més minúsculs detalls, allò que els reaccionaris voldrien que passés desapercbut, i que critiquen que entretengui l'atenció dels governants de la República, alts i baixos i mitjos, des del Govern de Madrid al darrer Ajuntament. "Com si no hi haguessin assumptes de més interès, apremi-

ants i urgents"—bramen els de la dreta quan es tracta de posar mà en aspectes que afecten a la llibertat política o de consciència, quan es tracta de la labor laïcista de l'Estat d'acord amb els preceptes de la nova Constitució—. Aquest és el truc dels reaccionaris, aquest és el subterfugi, per tal de distreure l'atenció de l'opinió i presentar-se ells com l'única gent que es preocupa dels problemes fonamentals i bàsics, els crematístics en primer terme. Com si ells no haguessin governat mai, com si la trista herència de la República en matèria econòmica i de cultura del poble, no fos un llegat directe de la monarquia, dels mals governs en els quals ells participaren sense haver resolt mai cap d'aquells problemes fonamentals i bàsics per a la vida i el progrés del nostre país.

Es, decididament, una posició de

mala fe la dels nostres reaccionaris, amb la Lliga Regionalista al davant que té homes com Ventosa que escamotegen números i tracta d'ensarronar al poble a base de fer-li creure que tots els mals que patim els devem a la República. ¡Un home que ha passat varies vegades pel governament del país durant la monarquia que ens deshonrà i empobrí! Aquest home és un cínic o un fanàtic incorregible sota un fals barnís de modernitat i àdhuc d'esperit liberal com ara ens resulten tots els homes de la Lliga.

Alerta, dones, republicans!

Cal fer la República, la nostra República.

Cal laborar cada dia i cada hora per la causa de la consolidació de la República, per a fer ben fondos i ben fermes els seus fonaments en la consciència del poble, cal renovar i posar al dia totes les nostres institucions.

Cal fer obra de manumissió de la consciència pública, de llibertat i de laïcisme.

Els sants laics

Al confrare "Les Circumstàncies" el sorprèn que els nostres regidors hagin suggerit a l'Ajuntament la conveniència de canviar la nomenclatura dels nostres carrers que apareixen d'una manera abusiva pel nombre i en contradicció amb la història liberal del nostre poble amb noms de sants que res no diuen a la història local ni a la nacional. Com que n'hi ha tants de noms de sants, han hagut els nostres regidors d'oferir-ne uns quants, i ho han hagut de fer sense sectarisme, és a dir, amb una àmplia visió de conjunt i esperit de tolerància per tots els homes representatius de la nostra terra, en un sentit pairal i liberal.

Cert que al costat de noms com Pau Claris, Valentí Almirall i Martí Julià, amb les doctrines dels quals o llur significació en la història hi estem identificats, n'hi possem d'altres, com 14 d'Abril en record de la diada històrica de la proclamació de la República, Lairet i Seguí, que caigueren sota la metralla de les bandes dels pistolets d'Arlegui i Martínez Anido, en la defensa d'un ideal d'emancipació humana, i Ferrer i Guàrdia, fi-

gura representativa de la llibertat del pensament, afusellat als fossos de Montjuïc, amb motiu dels successos de 1909, sota la protesta universal que cristal·litza en el monument aixecat a la seva memòria a la capital de Bèlgica.

No cal dir que nosaltres no combreuem amb les idees d'alguns homes proposats per a què rotulin els nostres carrers en substitució dels del santoral religiós. Però, això, ¿què hi fa? ¿Es que suposa, com pretèn el confrare, posar-nos en contradicció amb el nostre ideari polític, amb la nostra essencial i integral catalanitat? Res més lluny de la realitat, i del costum establert i generalitzat en aquests casos, no ja en el nostre Ajuntament, sinó en tots els de Catalunya i d'Espanya. almenys aquells que presideixen poblacions d'alguna importància com Reus.

A Madrid s'ha donat el nom de Ferrer i Guàrdia al carrer del Príncep del temps de la monarquia.

A Barcelona, com a altres capitals, s'ha donat també el nom del fundador de l'Escola Moderna a una via ciutadana, com així mateis

s'ha fet amb els noms de Lairet i Seguí.

¿Per què, dones, no es pot fer a Reus el que s'ha fet a altres punts, com al cap i casal de Catalunya, sense que se'n ressenti la història de catalanitat dels proposants o del partit que representen a l'Ajuntament? Ah, caríssims amics de "Les Circumstàncies", si no us sentiu col·laboradors en aquesta hora històrica de la tasca de renovació que cal propugnar de la nostra societat civil i llurs tradicions i costums que acusen uns segles de retràs, i que cal superar per tots els mitjans, per tal de realitzar pacíficament l'obra revolucionària que deu acomplir la República per consolidar-se i obrir les portes d'Espanya de cara Europa i el món civilitzat, almenys siguin lògics i deixeu les habilitats hipòcrites per a millor ocasió. Perquè cal assenyalar que els nostres amics regidors també proposen que es doni els noms de Pau Iglésies i Blasco Ibàñez a altres tants carrers, recollint el desig expressat al Consistori per altres sectors polítics, i als quals noms no us oposeu pas vos altres, geloses vestals de la catalanitat. I, això, ¿per què? En part per convicció, pel que a Pau Iglésies es refereix, d'algú que si bé us representa a l'Ajuntament, és procedent del Partit Socialista espanyol i, segons ell, manté la integritat del seu vell ideari, amb tot i el salt enorme que representa el seu traspass a Acció Catalana, i en part per compromís polític pel que respecta a Blasco Ibàñez proposat per un grup aliat del Consistori.

Dones, bé, ¿és que Pau Iglésies ni Blasco Ibàñez representen res per la nostra catalanitat essencial? Si ho anéssim a escatir potser també trobaríem que tant l'un com l'altre estaven prou allunyats de la nostra catalanitat, dels nostres anhels de llibertat col·lectiva. Però no volem fer-ho, perquè no interessa, puix ens basta saber que ambdós són figures representatives dels ideals de llibertat humana i política plasmatges en la República, per a creure'ls mereixedors que sigui honorada llur memòria donant els seus noms a les nostres vies ciutadanes.

Perquè ara és l'hora d'oposar al santoral romà el santoral laic dels homes civils, figures representatives de la història, apòstols o màrtirs de la llibertat.